

Badania językoznawcze

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filologia polska Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej Poziom studiów studia drugiego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 03FPLS.22K.02500.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy w module Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Koordynator zajęć	Sylwia Karolak, Jarosław Liberek	
Prowadzący zajęcia	Jarosław Liberek, Paulina Michalska-Górecka	
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przygotowanie studentek/studentów do samodzielnego prowadzenia prac badawczych w zakresie językoznawstwa na poziomie podstawowym, niezbędnym do napisania pracy magisterskiej (definiowanie przedmiotu i celu własnych badań językoznawczych, dobór metod do przedmiotu i celu badań).
C2	Wykształcenie umiejętności korzystania z wiedzy o języku w praktyce zawodowej oraz jej przekazywania.
C3	Wykształcenie umiejętności krytycznej lektury tekstów z zakresu badań językoznawczych.

Wymagania wstępne

Brak

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	charakteryzuje przedmiot badań językoznawczych, perspektywy, z jakich jest on ujmowany w opisie naukowym, pragmatykę językoznawczego postępowania badawczego oraz jego metody	FPL_K2_W01, FPL_K2_W02, FPL_K2_W10	Test, Aktywny udział w zajęciach
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi zdefiniować przedmiot i cel własnych badań językoznawczych	FPL_K2_U02	Test, Aktywny udział w zajęciach
U2	potrafi wyszukiwać i dobrać źródła i informacje, dokonać ich oceny, krytycznej analizy, syntezy i twórczej interpretacji, aby po twórczym przetworzeniu z poszanowaniem zasad własności intelektualnej oraz etyki zawodowej wprowadzać tak pozyskane dane do własnych prac, sformułowanych w stylu funkcjonalnym polszczyzny adekwatnym do wymogów stawianych pracom naukowym	FPL_K2_U03, FPL_K2_U05, FPL_K2_U06	Projekt, Aktywny udział w zajęciach
U3	potrafi dokonać samodzielnej, krytycznej lektury tekstów naukowych i dyskutować z proponowanymi w nich rozwiązaniami badawczymi	FPL_K2_U05, FPL_K2_U06, FPL_K2_U07	Projekt, Aktywny udział w zajęciach
U4	potrafi przygotować konspekt własnej pracy badawczej z zakresu językoznawstwa (np. artykułu naukowego, wystąpienia konferencyjnego, pracy magisterskiej)	FPL_K2_U02, FPL_K2_U03, FPL_K2_U05, FPL_K2_U06, FPL_K2_U10	Projekt
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	jest gotów do uznania znaczenia wiedzy dla rozwiązywania problemów badawczych	FPL_K2_K01, FPL_K2_K08, FPL_K2_K09	Test, Projekt, Aktywny udział w zajęciach

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Wprowadzenie w istotę badań językoznawczych - interpretacja i wartościowanie jako cechy nauk humanistycznych; pojęcie i typy paradygmatu badawczego językoznawstwa; językoznawstwo wewnętrzne i zewnętrzne; podejście diachroniczne, synchroniczne, panchroniczne	W1, U1	Ćwiczenia

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
2.	Pragmatyka językoznawczego postępowania badawczego – hipoteza (uzasadnianie trafności sformułowania hipotezy; weryfikacja i falsyfikacja hipotez naukowych), twierdzenie (dowodzenie twierdzenia); procedury dedukcyjne, procedury indukcyjne; definiowanie, klasyfikowanie; podejście idiograficzne i nomotetyczne; analogia i anomalia; pojęcie prawa językowego, jego bezwyjątkowość	W1, U1	Ćwiczenia
3.	Metody kwantytatywne w badaniach językoznawczych	W1, U1	Ćwiczenia
4.	Metody językoznawstwa korpusowego	W1, U1	Ćwiczenia
5.	Prakseologia językoznawczej pracy naukowej – formułowanie tematu, stawianie hipotezy, polemika z alternatywnymi hipotezami (ekscerpty bibliograficzne); kompletowanie (wiarygodnych) danych empirycznych; konsultowanie źródeł materiału; ekscerpty leksykograficzne, tekstowe, zapisy języka mówionego, ankiety; internetowe źródła informacji naukowej (korpusy tekstowe, słowniki, portale); dobór procedury badawczej; analiza zebranego materiału (podział logiczny, klasyfikacja dychotomiczna, ekwipolentna, wielostopniowa, typologia); formułowanie twierdzenia na podstawie wyników analizy; uwzględnianie bądź krytyka wcześniejszych twierdzeń innych badaczy	U2, U3	Ćwiczenia
6.	Formy publikacji wyników badań – rozprawa naukowa (np. praca magisterska), artykuł naukowy, abstrakt, wystąpienie konferencyjne (referat) i ich struktura	U4, K1	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda ćwiczeniowa, Metoda projektu

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	Warunki zaliczenia: - aktywny udział w zajęciach, - przygotowanie projektu - konspektu własnej pracy badawczej z zakresu językoznawstwa (np. artykułu naukowego, wystąpienia konferencyjnego, pracy magisterskiej), - zdanie testu. Kryteria oceniania: bardzo dobry (bdb; 5,0): bardzo dobra znajomość problematyki poruszanej podczas zajęć, bardzo dobra umiejętność posługiwania się terminologią, bardzo dobra umiejętność samodzielnego komentowania problemów i dylematów związanych z tematyką badań językoznawczych; dobry plus (+db; 4,5): jak wyżej, z nieznacznymi niedociągnięciami zwłaszcza w zakresie wyrażania samodzielnego opinii dotyczących problemów i dylematów związanych z tematyką badań językoznawczych; dobry (db; 4,0): dobra znajomość problematyki poruszanej podczas zajęć, dobra umiejętność posługiwania się terminologią, dobra umiejętność samodzielnego komentowania problemów i dylematów związanych z tematyką badań językoznawczych, wykazująca jednak szerszy niż wyżej zakres niedociągnięć; dostateczny plus (+dst; 3,5): zadowalająca znajomość problematyki poruszanej podczas zajęć, zadowalająca umiejętność posługiwania się terminologią, wyróżniająca się stosunkowo dużym stopniem niesamodzielnego wypowiadania się na temat problemów i dylematów związanych z tematyką badań językoznawczych; dostateczny (dst; 3,0): ogólna znajomość problematyki poruszanej podczas zajęć, zadowalająca umiejętność posługiwania się podstawową terminologią, wyróżniająca się bardzo dużym stopniem niesamodzielnego wypowiadania się na temat problemów i dylematów związanych z tematyką badań językoznawczych; niedostateczny (ndst; 2,0): niezadowalająca znajomość problematyki poruszanej podczas zajęć, niezadowalająca umiejętność posługiwania się terminologią, brak umiejętności wypowiadania się na temat problemów i dylematów związanych z tematyką badań językoznawczych.

Literatura

Obowiązkowa

1. Adamska-Sałaciak A., Wyjaśnianie w językoznawstwie historycznym. "Biuletyn PTJ" 1992, 47-48, s. 27-42.
2. Bobrowski I., Wiedza historycznojęzykowa a dwudziestowieczne paradygmaty lingwistyczne. W: Synchronia – diachronia. Materiały z konferencji „Problematyka historycznojęzykowa we współczesnym językoznawstwie i jej miejsce w dydaktyce”. Red. M. Wojtyła-Świerżowska. Kielce 1999, s. 29-38.
3. Bobrowski I., Zaproszenie do językoznawstwa. Kraków 1988 (wybrane fragmenty).
4. Jakubowicz M., Z warsztatu badań etymologicznych – od Pokornego do Borysia. „Poradnik Językowy” 2010, nr 7, s. 38-49.
5. Językoznawstwo w Polsce. Kierunki badań i perspektywy rozwoju. Red. M. Grochowski. Warszawa 2012 (wybrane fragmenty).
6. Lyons J., Wstęp do językoznawstwa. Warszawa 1976 (wybrane fragmenty).
7. Łozowski P., Panchronia, czyli język jako symbol doświadczenia. W: Metodologie językoznawstwa. Od synchronii do panchronii. Red. P. Stalmaszczyk. Łódź 2018, s. 165-177.
8. Metodologie językoznawstwa. Podstawy teoretyczne. Podręcznik akademicki. Red. P. Stalmaszczyk. Łódź 2006 (wybrane fragmenty).
9. Pałka P., Kwaśnicka-Janowicz A., Przewodnik po elektronicznych zasobach językowych dla polonistów. Kraków 2017.
10. Pawłowski A., Empiryczne i ilościowe metody badań wobec naukowego statusu współczesnego językoznawstwa. W: Metodologie językoznawstwa. Filozoficzne i empiryczne problemy w analizie języka. Red. P. Stelmaszyk. Łódź 2010, s. 117-131.
11. Perlin J., Metodologia językoznawstwa diachronicznego. Warszawa 2004 (wybrane fragmenty).
12. Podstawy językoznawstwa korpusowego. Red. B. Lewandowska-Tomaszczyk. Łódź 2005 (wybrane fragmenty).
13. Przepiórkowski A., Górski R. L., Lewandowska-Tomaszczyk B. i Łaziński M., Narodowy Korpus Języka Polskiego. „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego” LXV, 2009, s. 47-55.
14. Sambor J., Słowa i liczby. Zagadnienia językoznawstwa statystycznego. Wrocław 1972 (wybrane fragmenty).
15. Słowniki dawne i współczesne. Internetowy przewodnik edukacyjny. Red. M. Bańko, M. Majdak, M. Czeszewski, www.leksykografia.uw.edu.pl
16. Świdziński M., Lingwistyka korpusowa w Polsce – źródła, stan, perspektywy. „LingVaria”, 2006, 1, s. 23-32.
17. Tabakowska E., Kognitywizm po polsku – wczoraj i dziś. Kraków 2004 (wybrane fragmenty).
18. Powyższa lista ma charakter orientacyjny. Szczegółową listę lektur podaje prowadzący podczas pierwszych zajęć, z uwzględnieniem nakładu czasu pracy studenta przewidzianego na czytanie.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Ćwiczenia	30
Przygotowanie do zajęć	10
Czytanie wskazanej literatury	30
Przygotowanie projektu	10
Przygotowanie do zaliczenia	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FPL_K2_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i ustawicznego jej doskonalenia, a także uznania znaczenia wiedzy dla rozwiązywania problemów poznawczych i praktycznych;
FPL_K2_K08	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy z uwzględnieniem obowiązującej sytuacji prawnej i społecznej;
FPL_K2_K09	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odpowiedzialnego przyjmowania ról zawodowych, przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działań na rzecz ich respektowania.
FPL_K2_U02	Absolwent/ka potrafi formułować i rozwiązywać niezłożone problemy badawcze w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa, posługując się ujęciami teoretycznymi, pojęciami, procedurami i sprawnościami właściwymi dla polonistyki;
FPL_K2_U03	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać właściwie dobrane źródła i informacje, także z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, dokonywać ich oceny, krytycznej analizy, syntezy i twórczej interpretacji;
FPL_K2_U05	Absolwent/ka potrafi wprowadzać pozyskane z różnorodnych źródeł dane do własnych prac, krytycznie i twórczo przetwarzać je z poszanowaniem zasad własności intelektualnej oraz etyki zawodowej;
FPL_K2_U06	Absolwent/ka potrafi formułować i wyrażać własne poglądy, posługując się właściwym stylem funkcjonalnym polszczyzny, dobranym adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, z uwzględnieniem ekspresywnych, estetycznych i pragmatycznych właściwości języka polskiego;
FPL_K2_U07	Absolwent/ka potrafi formułując i artykułując wnioski na podstawie poprawnie przeprowadzonych i uargumentowanych rozumowań, odwołujących się do wiedzy, prowadzić debaty i brać udział w dyskusjach, zwłaszcza odnoszących się do zagadnień językowych, literackich i kulturowych;
FPL_K2_U10	Absolwent/ka potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności ogólne, dziedzinowe i specjalnościowe, planować i realizować własne uczenie się przez całe życie, jak również ukierunkowywać innych w tym zakresie.
FPL_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób teoretyczne uwarunkowania literaturoznawstwa i językoznawstwa, procedury poznawcze i metodologie właściwe dla tych dyscyplin, wykorzystywaną na ich obszarze terminologię, jak również właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych zaawansowane metody analizy i interpretacji różnych tekstów ze szczególnym uwzględnieniem komunikatów językowych, w tym literackich;
FPL_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób główne tendencje rozwojowe literaturoznawstwa i językoznawstwa, a także usytuowanie, miejsce i znaczenie polonistyki w obszarze badań humanistycznych;
FPL_K2_W10	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony, uporządkowany i pobudowany teoretycznie sposób wybrane zagadnienia szczegółowe z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa, ich subdyscyplin lub innych pokrewnych dyscyplin humanistycznych, niezbędne do samodzielnej realizacji złożonego zadania badawczego;